

Iată ce relatează același consul, în legătură cu ceea ce ne interesează: « Unul dintre acești hoți, numit Ghenciu ⁴⁵, venit *deghizat* (subl. n.) la București, s-a adresat unui cafegiu armean și i-a promis 3 000 de plăști dacă îi face rost de trei teșcherele (pașapoarte) pentru a trece, cu doi dintre tovarășii lui, în Bulgaria. Acest om a fost trădat la spătărie de către cafegiu și arestat. La 15 (iulie 1825) a fost interogată la despărțământul spătăriei în prezența kehaiei (locotenentului) lui Ahmet-Aga. El a mărturisit că este hoț dar, în ciuda kehaiei care îndeplinea oarecum funcțiunile de auditor și îl amenința cu spînzurătoarea dacă nu mărturisește unde se găseau tovarășii lui, el stăruia că nu știe nimic în legătură cu aceasta, se mulțumea să mărturisească unde și-au lăsat armele intrînd în oraș. *Nu știu ce s-a făcut de atunci, dar el nu a fost executat* » ⁴⁶ (subl.n.). Această salvare neașteptată a lui Ghenciu este datorată, credem, intervențiilor în favoarea lui din partea consulului rus și din a altor persoane influente, interesate în lupta antiotomană.

Ce este demn de reținut din acest prețios document? Mai întîi, « hoțul » de care e vorba aici vine *deghizat* la București. Apoi, el nu jefuește pe cafegiul armean, ci doar îi cere să-i procure, contra unei sume de bani, pașapoarte pentru a trece în *Bulgaria*, împreună cu alți tovarăși de-ai lui. În sfîrșit, recunoaște că este hoț, desigur un lucru mai puțin grav decît zăvergiu, dar nu își trădează tovarășii.

Kreuchely nu asistă personal la anchetarea acestui « hoț », căci altfel poate l-ar fi recunoscut. El îl cunoștea pe Ghencea și îi făcuse chiar un portret, care din păcate s-a pierdut ⁴⁷.

De numele lui Ghenciu se leagă și biserica și mahalaua Ghencea din București. Ghincev o cercetează îndeaproape, lăsîndu-ne despre ea o prețioasă mărturie ⁴⁸.

Cert este că această biserică *a existat* între anii 1820—1937, cum atestă și *pisania* noii biserici Ghencea, situată pe actuala Cale 13 septembrie nr. 211, « clădită între anii 1927—1938 lîngă cea veche de zid ridicată în anul 1820 ». La prima vedere s-ar părea surprinzător că tocmai această biserică poartă numele lui Ghencea. Mahalaua Ghencea a Bucureștiului continuă o veche așezare: comuna Lupești. După actele cercetate la Arhivele Statului — București — între 1778 și 1810 s-a așezat în satul Lupești un număr de 47 familii, în cea mai mare parte bulgari. Printre ei se găsea, în 1782, și Ivan sin Bogdan, socotit, cum vom vedea mai departe, a fi fost tatăl lui Ghencea ⁴⁹.

Cercetînd arhiva bisericii, am constatat că biserica aceasta, pînă prin anul 1835, se numea în actele *oficiale* biserica din mahalaua Lupești, sau numai biserica Lupești, nume ce vine dela satul Lupești, în care s-a ridicat biserica. De prin anul 1835 biserica a început să capete și în actele oficiale, ca un adaos,

⁴⁵ Scris « Gautschu », însă îndreptat de N. Iorga care publică acest document, în « Ghenciu ». Cf. *Hurmuzaki*, X, p. 330, nota.

⁴⁶ *Hurmuzaki*, X, p. 330.

⁴⁷ *Hurmuzaki*, X, p. LIV—LVI—LIX. O cercetare atentă a arhivelor din Berlin, din Constantinopol sau particulare poate ne-ar pune în posesia acestor prețioase portrete ale răsculaților din 1821.

⁴⁸ „Cînd intrai pe șosea, dinspre Giurgiu, în vilele Bucureștiului, era atunci (1850), pe partea dreaptă a drumului, într-o vie, o bisericuță despre care mi s-a povestit în București că a făcut-o lui Sava fratele său, Ghencea, în amintirea bădiței lui, Sava bimbașa. Această bisericuță trebuie să existe și pînă acum, deoarece era în stare bună și locuitorii din jur, care trăiesc în casele risipite printre vile și circiumile de lîngă șosea, asistau la slujbă în ea. Biserica se numea atunci « biserica lui Ghencea » (cuvintele dintre ghilimele sînt în original în romînește). « *Sbornik za narodni umotvorenija, nauka i knjižina* », Sofia II, 1890, p. 140.

⁴⁹ Arh. St. Buc., M-reă Radu-Vodă, doc., pachetul 49.